

II MONITORING IMPLEMENTACIJE POSTOJEĆIH ZAKONA

1. Zakon o javnom informisanju

1.1. Implementacija Zakona o javnom informisanju, obrađena je jednim delom i kroz odeljak o slobodi izražavanja.

2. Zakon o lokalnoj samoupravi

Ministarstvo kulture, informisanja i informacionog društva Republike Srbije i Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, državnu upravu i lokalnu samoupravu Republike Srbije, objavila su 14. juna svoje Preporuke jedinicama lokalne samouprave u vezi sa usmeravanjem i raspodelom budžetskih sredstava namenjenih sistemu javnog informisanja. Cilj Preporuka je unapređenje ostvarivanja nadležnosti jedinica lokalne samouprave da se staraju o javnom informisanju od lokalnog značaja i obezbeđuju uslove za javno informisanje na srpskom jeziku i jeziku nacionalnih manjina koji se koriste na teritoriji opštine, u skladu sa odredbom člana 20. stav 1. tačka 34) Zakona o lokalnoj samoupravi. Preporukama je predviđeno da se deo sredstava za ove namene raspodeljuje pod nediskriminatornim uslovima na javnim konkursima. Asocijacija nezavisnih elektronskih medija (ANEM), Nezavisno udruženje novinara Srbije (NUNS) i Asocijacija lokalnih nezavisnih medija Local Press, na čiju inicijativu su Preporuke i donete, objavile su saopštenje u kome se navodi da tekst Preporuka, iako predstavlja pomak u dobrom pravcu samom činjenicom da se uopšte pojavio, jeste isuviše skroman i nedovoljan korak. Ključni problem teksta objavljenih preporuka jedinicama lokalne samouprave u vezi sa usmeravanjem i raspodelom budžetskih sredstava namenjenih sistemu javnog informisanja, ogleda se u činjenici da su preporuke, i pored toga što su već po samoj svojoj prirodi neobavezujuće, dodatno relativizovane na taj način što se ne primenjuju na sva davanja za javno informisanje iz lokalnih budžeta, već samo na njihov unapred neutvrđeni deo. Na ovaj način ostavlja se prostor da se mediji, kao i do sada, finansiraju i mimo konkursa, mimo jasnih i unapred utvrđenih kriterijuma i u netransparentnim postupcima, uz dalje narušavanje slobodne konkurencije na tržištu i favorizovanje poslušnih medija i medija nad kojima lokalne samouprave po osnovu vlasništva ili po kojem drugom osnovu ostvaruju kontrolu, navodi se u saopštenju.

Od Preporuka za finansiranje medija, koje su dugo pripremane, mnogo se očekivalo. Nažalost, zamenom jedne jedine reči iz teksta koji su udruženja predložila, Preporuke su apsolutno relativizovane. Naime udruženja su insistirala da u Preporukama piše da se ukupna sredstva lokalnih samouprava za finansiranje medija, dakle, uključujući i ona koja se izdvajaju za finansiranje neprivatizovanih lokalnih informativnih javnih preduzeća, raspodeljuju, u transparentnom postupku, na javnim konkursima za sufinansiranje projekata kojima se obezbeđuje informisanje, odnosno medijski sadržaji od lokalnog značaja na srpskom jeziku i jeziku nacionalnih manjina koji se koriste na teritoriji jedinice lokalne samouprave. U tekstu kog su ministarstva usvojila, formulacija „ukupna sredstva“ zamenjena je formulacijom „deo sredstava“, izbegavajući na taj način ponovo da omoguće ravnopravne uslove poslovanja za privatne i državne medije. Druga bitna razlika u odnosu na tekst kog su udruženja predložila, uočava se u delu preporuka koji se odnosi na sastav komisija koje bi odlučivale o raspodeli sredstava. Udruženja su insistirala na nezavisnim komisijama, dok će, po predlogu ministarstava, u njihovom sastavu biti i predstavnici lokalnih vlasti. Već sada se može reći da su Preporuke za finansiranje medija, u tekstu u kome su ih ministarstva usvojila i uputila opštinama, izneverila očekivanja, odnosno da je vlast odlučila da u modelu finansiranja medija ništa suštinski ne menja, te samim tim i da ne demontira mehanizme koji garantuju kontrolu i uticaj lokalnih oligarhija nad neprivatizovanim informativnim javnim preduzećima.

3. Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja

Poverenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti, u svom saopštenju od 8. juna, ocenio je kao indikativan i veoma zabrinjavajući veliki i konstantan porast broja zahteva za zaštitu prava na slobodan pristup informacijama od javnog značaja koje mu upućuju novinari, mediji i građani. U 2009. godini, broj registrovanih predmeta kod Poverenika, u oblasti slobode pristupa informacijama, bio je 1865. Godinu dana kasnije, u 2010, taj broj je bio 2898, dakle za oko 55% veći. A samo u prvih pet meseci 2011. godine, registrovano je preko 1700 predmeta, što znači da bi ih, ako se takav priliv nastavi, u 2011. moglo biti i preko 4000. Posledica ovako velikog priliva predmeta je, kako se navodi, nemogućnost da Poverenik po žalbama postupa u zakonom utvrđenim rokovima. Ovako veliki priliv, po Povereniku, svedoči o održavanju ozbiljnih problema u komunikaciji između organa vlasti i građana, pri čemu posebno zabrinjava što se najveći broj žalbi podnosi zbog uskraćivanja informacija o različitim oblicima raspolaganja javnim novcem i javnim dobrima.